

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ “ ХРИСТО СМИРНЕНСКИ”

гр. ХАСКОВО

6300 гр. Хасково, бул.“Съединение” № 40;тел.038 62 25 24,GSM 0878505310; e-mail:ssmirnenski@abv.bg

Директор:

/ В. Точевски /

План

за противодействие на

училищния тормоз

учебната 2021 / 2022 година

I. ПРЕДМЕТ

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ

III. ДЕЙНОСТИ:

- **РЪКОВОДСТВО, ПЕДАГОГИЧЕСКИ И НЕПЕДАГОГИЧЕСКИ СЪСТАВ**
- **УКБППМН**
-
- **РАБОТА С УЧЕНИЦИ**
- **РАБОТА С РОДИТЕЛИ**
- **ВРЪЗКИ И ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ С ИЗВЪНУЧИЛИЩНИ ЗВЕНА**

ПРЕДМЕТ :

През последните години проблемът за агресията в училищна възраст става все по-дискутиран. Икономическата обстановка и промените в образователната система подложиха на сериозни изпитания нашето общество. Случаите на училищно насилие бъдат загриженост и тревога и има належаща нужда от адекватна реакция. За да се справим с тази ситуация е необходимо задълбочено познаване на честотата и формите на проявление на училищната агресия, изследване на причините и механизмите на нейната изява и факторите, които влияят. Въвеждането на общ механизъм за противодействие на тормоза се налага от факта, че успех може да бъде постигнат само в резултат на прилагането на последователна и целенасочена политика, която се споделя и следва от цялата училищна общност и се подкрепя от всички отговорни институции. Необходимо е да се разработят мерки и дейности за превенция и намеса, както и разписани отговорности за действие в ситуации на насилие. Насилието е явление със сериозни размери и оставя дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението както на децата жертви, така и на насилниците.

Видове тормоз:

- Физически тормоз - блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в някое помещение. Разпознаването на физическото насилие включва следните физически и поведенчески показатели:
 - различни по вид и цвят натъртвания, включително синини, постоянни или чести червени петна, включително от пръсти, насинени очи, следи от ухапване;
 - неправдоподобни или объркани обяснения за травмите, включително едностранни отговори;
 - безпокойство и крайности в поведението - от агресивност до пасивност;
 - лоша представа за себе си - децата смятат, че са заслужили насилието;
 - прекалена отстъпчивост на детето и оставяне без протест да се прави каквото и да било с него;
 - влошаване на здравословното състояние, което включва прилошавания, главоболие, отпадналост;
 - влошаване на успеха и чести отсъствия от училище;
 - чести отсъствия от определени часове, например физическо възпитание и спорт;

- Вербален и психичен тормоз - подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди; закачане, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене. Разпознаването на психическото насилие включва следните физически и поведенчески показатели:
 - детето може да стане затворено и изолирано, да не желае да контактува с връстниците си;
 - агресивно поведение и/или поведение, насочено към привличане на вниманието, упорито непослушание, самонараняване;
 - внезапни избухвания, които са необичайни за възрастта или нивото на развитие на детето;

- бягане и криене, включително зачестили бягства от училище;
- загуба на доверие, неучастие в общите занимания в училище, ниска самооценка;
- употреба на алкохол, медикаменти, самозанемаряване (постоянно обличане на едни същи дрехи или отказ да сресва косата си);
- психосоматични симптоми.

- Социален тормоз - избягване, игнориране, изключване от дейността, одумване и разпространение на зловни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с децата, обект на тормоз, изолиране.

- Виртуален тормоз – прояви на насилие, които се извършват чрез интернет или мобилен телефон. Тук спада разпространяването на:

- обидни, заплашителни и подигравателни текстови съобщения по мобилен телефон, електронна поща, Skype или Facebook;
- разпространяване на материали, които уронват достойнството на детето или го унижават;
- снимането на детето с мобилен телефон и свободното разпространяване на снимки или видео в интернет или други канали без негово съгласие, на слухове, клюки и заплахи в социалните мрежи, крадене на самоличност и др.

Като признаци за кибертормоз може да се посочат рязката смяна на настроението, необичайно поведение при използване на интернет или получаване на обаждане по мобилен телефон .

Физическият тормоз се забелязват почти винаги и затова често мерките за справяне обикновено са насочени именно към него. Психическият и социалният тормоз по-трудно могат да бъдат установени, тъй като те не са така видими, децата не винаги споделят с възрастните за своите преживявания, а понякога се подценяват и считат за нормална част от процеса на социализация и израстване на децата.

I. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ

ЦЕЛИ

- осъществяване на превантивни мерки в училище, които трябва да започнат задължително с оценка на проблема с насилието, както и с определяне на елементите на училищната компетентност за справяне и недопускане на явлението;
- информиране на децата и учениците към кого могат да се обърнат за помощ в училището, да имат доверие, че възрастните ще им помогнат;
- свеждане до минимум на противообществените прояви /зависимости, кражби, агресивно поведение и др./ на учениците;
- възпитаване у учениците на коректни и толерантни междуличностни взаимоотношения;
- осигуряване на възможност за подготовка, реализация и успешно приобщаване на учениците към гражданското общество;

- повишаване на информираността на учителите по проблемите на противообществените прояви сред учащите;
- определяне нивото на агресивността сред учениците;
- оценка на психологичния статус на децата и учениците ;
- проучване на семейната среда (социално- икономически и психо- емоционален статус);
- изследване употребата на психотропни вещества;
- изследване на факторите, водещи до повишаването на агресивността;
- изследване на професионалната удовлетвореност на учителите и техните взаимоотношения с учениците;
- психолого-педагогическо консултиране на децата и учениците, родителите, учителите и служителите в училището;
- повишаване на правовата култура сред подрастващите и запознаване със законодателството на Р България;

ЗАДАЧИ

- превенция на противообществените прояви;
- превенция на наркотичните зависимости;
- превенция на насилието сред подрастващите;
- превенция употребата на алкохол;
- превенция на рисковото поведение в интернет;
- превенция на социални и хигиенни умения;
- повишаване на родителските умения.

II. ДЕЙНОСТИ:

Превантивни мерки за превенция на тормоза в училище на ниво - класна стая и училище:

Дейности на ниво клас/класна стая:

- провеждане на различни форми на групова работа, дискусии, решаване на казуси, споделяне на опит, часа на класа, ЗП, ЗИП, различни извънкласни и извънучилищни дейности.
- разглеждане на теми от учебното съдържание, които могат да се използват за

работа и анализ по проблема насилие, свързани с правата на децата, ценностите, социалните роли, функционирането на групите и институциите и т.н.

- работа с педагогически съветник/психолог и възможност да се говори открито за тормоза и се работи за формирането у децата на нагласи и социални умения, недопускащи насилие като например емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др.

- договаряне на правилата за работа.

<u>Дейности</u>	<u>на</u>	<u>ниво</u>	<u>училище:</u>
- ясно разписани	правила за реагиране при всяка проява на тормоз и насилие;		
- разработване на предложения за промени в Правилника за дейността на училището и обсъждането им с училищната общност;			
- прилагане на изпитани програми за развитие на личните и социалните умения на децата;			
- система от дежурства на персонала в коридорите;			
- включване на експерти, родителите и ученици в процеса на реализирането на различни мероприятия;			
- повишаване квалификацията на учителите			
- разработване на мерки за привличане на родителите;			
- изработване на механизми за съгласуване на интересите и потребностите на училищната общност;			
- осигуряване на партньорства с външни на училището служби, организации и специалисти;			

III. РЪКОВОДСТВО, ПЕДАГОГИЧЕСКИ И НЕПЕДАГОГИЧЕСКИ СЪСТАВ

Координирането на дейностите се осъществява от Директор, заместник директори и изпълнява от педагогически съветник, педагогически и непедагогически персонал.

ОТГОВОРНОСТИ И ДЕЙНОСТИ

- обхват на учениците с противообществени прояви и картотекирането им, изясняване на причините, довели до извършване на противообществени прояви;
- проучване на причините за отклонение в поведението на децата с отрицателни прояви и набелязване на конкретни мерки за въздействие;
- изработване на индивидуални корекционни програми за въздействие на картотекираните ученици и разпределянето им за индивидуална работа;
- системно получаване на информация за състоянието на дисциплината в училище, за допуснатите неизвинени отсъствия и спазването на Правилник на училището ;

- провеждане на срещи-разговори с класните ръководители за информиране и координиране на дейността, свързана с борбата с противообществените прояви сред учениците
- работа в ЧК по проблемите на ППМН чрез подходящи методи /срещи-разговори, беседи, дискусии, викторини, кръгли маси, тренинги, работа по проекти и програми и др./;
- провеждане на социометрични изследвания, тестове, анкети, съобразно възрастовите различия на учениците и актуалността на училищните проблеми;
- консултиране и индивидуална работа с ученици, застрашени от отпадане /поради ниска посещаемост, проблемно поведение, родителска незаинтересованост, социални проблеми/;
- проучване на причините довели до извършването на противообществени прояви от учениците и изработване на индивидуален подход за работа с непълнолетните правонарушители;
- продължаване на съществуваща система от дежурства с оглед обхващане на местата, в които на етапа на оценка е установено, че се извършва тормоза;
- разработена система за съобщаване на случаи на тормоз;
- повишаване квалификацията на учителите;
- разработване на стъпки за привличане на родителите;
- задължение на всеки учител е да се намеси при ситуация на тормоз:
В случай на физически тормоз децата трябва да бъдат разделени и да се прекрати физическият контакт между тях незабавно. Важното е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение. Запазване неутралитет на възрастния - често спонтанната реакция е заставането на страната на "жертвата" и наказване на "насилника".

IV. УКБППМН

Предмет и задачи :

Училищната комисия работи в сътрудничество с класните ръководители, педагогическите съветници, училищното настоятелство, родителите, съгласуват дейността си с МКБППМН, центрове за социална превенция, консултативни кабинети, обществени възпитатели, инспектори на ДПС и други институции.

Съставът на училищната комисия се избира от педагогическия съвет и се утвърждава със заповед на директора. В нея се включват: педагогически съветник, класни ръководители, учители, училищен лекар /медицинско лице/. Ръководи се от председател. Разработва годишен план за работа, води задължително документация за всички случаи на ученици с асоциално поведение и претърпели насилие, представя на

МКБППМН в началото на учебната година план за работа, а в края на учебната година отчет за дейността си.

Дейности:

УКБППМН изследва:

- причините за асоциалните прояви на учениците от съответното училище;
- подпомага учениците, живеещи в неблагоприятна или рискова среда /семейства с един родител, семейства с криминалнопроявени родители, които злоупотребяват с алкохол или наркотици, с психичноболни родители, в които се упражнява различен вид насилие, социалнослаби семейства/;
- причините за системно непосещение, бягства и отпадане от училище, за бягства от дома и предлага мерки на училищното ръководство;
- случаите на насилие срещу деца в училището и причините за това, и предлага мерки на компетентните органи,
- реализира на училищно ниво програми и проекти по предотвратяване на извършването на криминални деяния, асоциално поведение, насилие;
- организира самостоятелно или съвместно с други организации различни обучения по темата;
- предлага мерки на училищното ръководство по осигуряване на реда и дисциплината, участва в изготвяне на правилника за дейността на училището и контрола по спазването му.

УКБППМН прави предложения пред:

- класния ръководител и педагогическия съвет в съответствие с Правилника за приложение на Закона за народната просвета;
- МКБППМН за криминални деяния и асоциални прояви, извършени от малолетни и непълнолетни от училището;
- МКБППМН относно родители, които negliжират отглеждането и възпитанието на децата
- полицията и прокуратурата при наличие на данни за криминални деяния, извършени от ученици или за престъпни посегателства срещу деца;
- АЗД

РАБОТА С УЧЕНИЦИ

Основната цел е повишаване нивото на културата у учениците относно съдържанието на понятието противообществена проява

В ситуацията на тормоз могат да бъдат въввлечени много деца, като ролите могат да се разделят по следния начин: агресор, подкрепящ мъчителя, защитник на жертвата

страничен, жертвата – обект на тормоза. Има и деца, които са едновременно и насилници и насилвани.

За ефективното справяне с насилието и тормоза от изключително значение е да се повлияе и промени поведението на всяко дете, а не да се съсредоточат усилията само върху преките извършители и потърпевши.

При работата с ученици трябва да се наблегне на :

- информиране на децата и учениците за това що е противообществена проява и какво води до нея;
- предоставяне на информация в училищата за законовите мерки и наказания за извършителите на противообществени прояви;
- развиване на знания и умения в учениците за избягване извършването на противообществена проява;
- усвояване на умения за превантивно поведение при конфликтни ситуации в училище, вкъщи, навън;
- провеждане на разнообразни училищни мероприятия и участие в извънучилищни инициативи с цел гражданско образование и възпитание и ангажиране на учениците;
- организиране на превантивна работа с ученици относно проявите на агресия, тормоз, противообществени прояви и др.
- активно участие на всички ученици в ИКД, училищни и извънучилищни мероприятия, работа по проекти с цел ангажиране на свободното време;
- популяризиране и награждаване на положителните прояви на учениците и постигнатите успехи;
- подпомагане адаптирането на учениците към училищната среда, както и подпомагане формирането на положителни, безконфликтни отношения сред училищната общност;
- организиране на срещи със специалисти по актуален проблем .
- използване на подхода „връстници помагат на връстници”
- провеждане на различни анкети относно тормоза сред учениците;
- създаване на кутия за споделяне на мнения и подаване на сигнали от учениците.

РАБОТА С РОДИТЕЛИ

Взаимодействието с родителите е най важния елемент от превантивната работа във връзка с ограничаване на агресивното поведение. Адекватната помощ и подкрепа от страна на родителите при наличие на проблем е изключително важна за успешното му преодоляване. Привличането на родителите е важна част от реализирането на училищната програма и важно условие за нейната ефективност.

Възможности за работа с родители:

- родители - специалисти от областта на помагащите професии, които могат да бъдат полезни, с чиято помощ могат да реализират ценни училищни инициативи и други;

- родители, които могат да станат посредници между училището и родителите или други организации и институции;
- родители, които могат да осигуряват ресурси - в натура, услуги или пари, за изпълнение на училищните дейности.
- провеждане на системна разяснителна работа с родителите по педагогически и психологически проблеми;
- своевременно уведомяване на родителите на учениците, отсъстващи системно от учебни занятия;
- провеждане на своевременни срещи-разговори с родителите или настойниците на учениците с рисково поведение;
- привличане на родителите в осъществяването на превантивна дейност с учениците за предпазване от противообществени прояви;
- ангажиране на УН с проблемите на противообществените прояви на учениците.

ВРЪЗКИ И ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ С ИЗВЪНУЧИЛИЩНИ ЗВЕНА

- Взаимодействие и създаване на система за сътрудничество с извънучилищни институции, имащи отношение към гражданското образование на младите хора.
 - Координиране дейността на комисията с държавните и обществените органи и организации, имащи пряко отношение с борбата с ППМН.
 - Поддържане на постоянни връзки с държавни и общински органи и организации, имащи пряко отношение към работата с младежта и децата:
- РУО
 - Община Хасково
 - Агенция за закрила на детето
 - Дирекция «Социално подпомагане»
 - Отдел «Закрила на детето»
 - Общинска служба за социално подпомагане
 - РЗИ - Хасково
 - Български червен кръст
 - Детска педагогическа стая към ОДП – Хасково

